

N:o 13.

Ank. till Riksd. Kansli den 2 Mars 1878, kl. 10 f. m.

*Andra Kammarens Tredje Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 3,
angående ändringar i gällande författningar rörande sättet
för markegångsprisens sättande och deras öfverklagande.*

Uti en inom Andra Kammarerna afgifven motion (N:o 9) har Herr *E. G. Boström* föreslagit, att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla om sådana ändringar i nu gällande författningar angående sättet för markegångsprisens sättande och deras öfverklagande, som kunde vara af behovet och erfarenheten påkallade.

Motionären inleder sitt förslag med den förklaringen att, sedan genom Kongl. kungörelsen af den 23 Juli 1869 förordnats, att räntan och tionden skulle i penningar fixeras, markegångssättningen naturligen förlorat en stor del af den betydelse den förut hade, ett förhållande, som visar sig ännu mera påfallande vid de sammanträden, der insamling sker af de uppgifter, som skola läggas till grund för, eller åtminstone tagas i betraktande vid markegångssättningen, och vid hvilka tillfällen vanligen skall så tillgå, att kronofogden och de få närmast boende tillstädeskomma och upprätta priskuranten. Klart är — menar motionären — att ingen gör sig besvär att resa längre väg för »en så obetydlig och intresselös förrättning».

På denna erfarenhet, som dock icke är Utskottets, stöder motionären den åsigten, att apparaten för uppgifternas insamlande är för

vidlyftig, utan att det dermed afsedda ändamålet uppnås, enär uppgifterna så väl från landet som städerna sakna önskvärd tillförlitlighet.

Vore emellertid förutsättningen att endast en ringa del afgälder numera utgå efter markegångspris riktig, så hade tvifvelsutän den slutsats, hvartill motionären kommit, skäl för sig; men Utskottet kan icke medgifva att så är förhållandet. Tvärtom, utöfvar markegångssättningen fortfarande stor inflytelse på en mängd ekonomiska förhållanden. Markegångsprisen ligga, som allom bekant är, till grund för en stor del af de utgående skatterna, äfvensom för liqvider enskilde emellan. Så är t. ex. fallet med presterskapets löner, kronoarrenden, utskylder från kronoskattehemman, augmentsräntans bestämmande m. m. Under sådana förhållanden, och då några klagomål af allmänne betydelse öfver det nu varande sättet för primäruppgifternas insamlande, så vidt Utskottet har sig bekant, icke försports, och en förändring härutinnan således icke kan sägas vara af »behovet och erfarenheten påkallad», så har Utskottet ej heller funnit skäl förorda motionärens framställning i denna del. Att taxeringskomitéerna, enligt motionärens antydan, borde åläggas upprätta priskuranterna — om dessa ansåges vidare erforderliga — synes så mycket mindre lämpligt, som dessa komitéer sammanträda under en tid af året, då ett sådant uppdrag af dem svårligen skulle kunna fullgöras.

Vidkommande åter motionärens förslag, att markegångsnämndens beslut ej finge öfverklagas, så har Utskottet ej kunnat öfvertygas om gagnet af en sådan föreskrift. Snarast synes deri kunna ligga en viss våda, för den händelse någotdera intresset, räntegifvarnes eller räntetagarnes, hvilka båda äro, ehuru motionären synes vilja bestrida detta, lika gifna nu som förr, vore vid markegångssättningen det ensamt bestämmande. Då motionären såsom skäl för sitt yrkande i detta afseende yttrar, att, om klagomål öfver nämndens beslut anföres, så ändrar Kongl. Kammarkollegium nästan alltid detta till öfverensstämmelse med priskuranternas medium, om detta ej skulle blifvit af nämnden noggrant följdt, så torde få erinras derom, att, när nämnden någon gång frångår de prisuppgifter, som de inom fögderierna insamlade priskuranterna utvisa, intages detta i protokollet, hvarförutom Konungens Befallningshafvandes utlåtande åtföljer besvärshandlingarne till Kongl. Kammarkollegium. Man har således goda skäl antaga, det ändring i deputerades beslut ej sker utan förutgången noggrann pröfning.

Skulle åter — säger vidare motionären — nämndens beslut få öfverklagas, så är nu gällande författning derom föga billig eller lämplig, emedan, enligt densamma, den ändring, som kan vinnas, i

vanligast förekommande fall endast gäller den klagande. Om något pris är origtigt för en, så är det ock origtigt för alla, hvadan ändringen således bör gälla alla. I Kongl. Maj:ts förklaring af den 24 Februari 1860 öfver Kongl. kungörelsen den 11 Maj 1855 säges dock uttryckligen, att, då ändringar göras i deputerades beslut, gälla dessa för alla, så vidt det rörer årsprisen, men då ändring sker i den särskilda, under Litt. A i taxan upptagna markegång, gäller ändringar endast för den klagande, och som denna taxa är den, hvilken i de flesta fall tillämpas vid liqvider enskilde emellan, kunde en ändring häruti i det syfte motionären föreslagit, efter Utskottets förmenande, lätt leda till tvister och förvecklingar.

På nu anförda skäl har Utskottet icke ansett sig kunna förorda bifall till den gjorda framställningen, utan hemställer,

att motionen icke måtte till någon åtgärd från Riksdagens sida föranleda.

Stockholm den 2 Mars 1878.

På Utskottets vägnar:

C. F. TOLL.
